

Моя країна – Україна, або Виховуємо патріотичні почуття змалку

«Оті дурні, що кричать "націоналіст!", не розуміють і ніколи не зрозуміють, що я зумів об'єднати любов до мого народу з любов'ю до всіх народів світу!»

Остан Вишня

Одним з основних завдань сучасної освіти є побудова ефективної системи національно-патріотичного виховання на засадах загальнолюдських, полікультурних, громадянських цінностей, забезпечення морально-духовного, культурного розвитку дітей та молоді, формування соціально зрілої творчої особистості, громадянина України і світу.

Пріоритетним напрямом виховання дітей та молоді, особливо в умовах війни, є національно-патріотичне виховання, яке передбачає формування та розвиток духовності молоді, соціально значущих цінностей, громадянськості й патріотизму, формування високих моральних цінностей, етнічної та національної самосвідомості, любові до рідної землі, держави, визнання духовної єдності всіх регіонів України.

Сьогодні Українська держава та її громадяни стають безпосередніми учасниками процесів, які мають надзвичайно велике значення для подальшого визначення, першою чергою, своєї долі, долі своїх сусідів, подальшого світового порядку на планеті. В сучасних важких і болісних ситуаціях викликів та загроз і водночас великих перспектив розвитку, кардинальних змін у політиці, економіці, соціальній сфері пріоритетним завданням суспільного поступу, поряд з убезпеченням своєї суверенності й територіальної цілісності, пошуками шляхів для інтегрування в європейське співтовариство, є визначення нової стратегії виховання як багатокomпонентної та багатовекторної системи, яка великою мірою формує майбутній розвиток Української держави. Серед виховних напрямів сьогодні найбільш актуальними виступають патріотичне, громадянське виховання як стрижневі, основоположні, що відповідають як нагальним вимогам і викликам сучасності, так і закладають підвалини для формування свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь, які розглядатимуть державу як запоруку власного особистісного розвитку, що спирається на ідеї гуманізму, соціального добробуту, демократії, свободи, толерантності, виваженості, відповідальності, здорового способу життя, готовності до змін.

Патріотизм (грец. *πατριότης* — співвітчизник, грец. *πατρίς* та лат. *patria* — батьківщина) — громадянське почуття, змістом якого є любов до батьківщини і готовність пожертвувати своїми інтересами заради неї, відданість своєму народові, гордість за надбання національної культури, особливе емоційне переживання своєї

приналежності до країни і свого громадянства, мови, історії, традицій, готовність діяти в інтересах вітчизни та постати на її захист у разі необхідності.

Патріотичне почуття за своєю природою багатогранне, воно об'єднує всі сторони особистості: моральну, трудову, розумову, естетичну, а також фізичний розвиток і передбачає вплив на кожну із сторін для отримання єдиного результату.

Патріотичні почуття в дитини з раннього віку, формуються поступово, під впливом батьків, вихователів, навколишнього природного середовища. До основних завдань патріотичного виховання дошкільнят належать:

- формування любові до рідного краю (причетності до рідного дому, сім'ї, дитячого садка, міста);
- формування духовно-моральних взаємин;
- формування любові до культурного спадку свого народу;
- виховання любові, поваги до своїх національних особливостей;
- почуття власної гідності як представників свого народу;
- толерантне ставлення до представників інших національностей, до ровесників, батьків, сусідів, інших людей.

Методи виховання дошкільнят забезпечують оволодіння знаннями про рідний народ, його Батьківщину. Патріотичне виховання являє собою цілісний комплекс принципів, методів, засобів і форм виховних впливів.

Але, перший етап, який є основою патріотизму, починається з раннього періоду життя в сім'ї, з родинного виховання. Це обумовлено, тим, що вона являє собою своєрідний мікроколектив, що ґрунтується на найближчих довірчих відносинах між чоловіком та дружиною, батьками й дітьми, на емоційному переживанні різних життєвих подій. З ними в дітей пов'язуються поняття про свій будинок, свої рідні місця, свій край, свою Батьківщину. Якщо патріотизм - це почуття приязні, відданості, відповідальності і т.д. до своєї Батьківщини, то дитину ще в ранньому віці необхідно навчити бути приязною (до чого-небудь, бути відповідальною в її малих справах, вчинках). Перш ніж дитина навчиться співпереживати бідам та проблемам Батьківщини, вона повинна навчитися співпереживанню взагалі як людському почуттю. Захоплення просторами країни, її красою та природними багатствами виникає тоді, коли дитину навчили бачити красу безпосередньо навколо себе. Тож, перш ніж людина навчиться трудитися на благо

Батьківщини, необхідно навчити її добросовісно виконувати трудові доручення, прищеплювати любов до праці. Тому потрібно організовувати роботу з батьками.

Це можуть бути:

- консультації;
- бесіди;
- батьківські збори;
- участь у благодійних акціях та волонтерській діяльності;
- дні відкритих дверей та ін.

Що стосується роботи вихователя то, до ефективних методів і форм організації патріотичного виховання належать:

- екскурсії вулицями рідного міста, до історичних пам'яток, визначних місць;
- розповіді вихователя;
- бесіди з цікавими людьми;
- узагальнюючі бесіди;
- розгляд ілюстративних матеріалів;
- читання та інсценування творів художньої літератури;
- заняття;
- ігри;
- розв'язування проблемних ситуацій;
- запрошення членів родин у дитячий садок;
- спільні з родинами виховні заходи, свята;
- участь у громадському житті міста;
- спостереження;
- бесіди на соціальні теми;
- читання художньої літератури;
- розглядання та обговорення картин, ілюстрацій,
- творчі розповіді та ін.

Свою роботу педагоги мають спрямовувати на виховання любові до мами і тата, бабусі і дідуся, до родини. Вчити дітей поважати старших, шанувати стареньких, бути дружніми з однолітками. З дітьми розглядати ляльку-українку, її вбрання, відмічати яка вона гарна, граємось з нею. Дівчатка залюбки одягають віночки, спідниці, сорочки-вишиванки та грають в народні, творчі ігри народознавчої тематики. Варто виокремити

наступні оповідання: «Колискова», «Тихо, тихо, бабуся відпочиває», «Материнське щастя», «Святковий обід» Василя Сухомлинського та багато інших.

Основний з напрямків патріотичного виховання є прилучення дітей до народознавства. Народознавство включає вивчення культури, побуту, звичаїв свого народу. Національне виховання дітей дошкільного віку покликане формувати основи національної самосвідомості в комплексі з національними почуттями.

Також, в процесі виховання дітей дошкільного віку важливу роль відіграє казка як один з найдавніших жанрів фольклору, що набув естетичної, частково дидактичної і повчальної функції.

Найсприятливішим для початку систематичного патріотичного виховання є середній дошкільний вік, коли особливо активізується інтерес дитини до соціального світу, суспільних явищ. Саме в цьому віці створюються сприятливі умови для того, щоб поступово розкривати дітям зміст народної і світової культурної спадщини через мистецькі твори, етику людських взаємин, сформувані перший практичний досвід прояву рухів душі стосовно рідних та близьких людей, рідної домівки, рідного краю з його природою, історією і традиціями, рідної мови, - всього, з чого для кожного починається Батьківщина.

При ознайомленні з природою звертати увагу на її красу, розмаїття, багатство. Діти отримують уявлення про те, які тварини живуть в наших лісах, які ростуть дерева, за яким деревом можна відразу визначити Україну («Без верби і калини нема України»), які квіти квітнуть на українських полях і луках (кульбабка, волошка, мак, ромашка, чорнобривці, деревій, барвінок, безсмертник).

Важливе значення для виховання патріотичних почуттів у дошкільників має приклад дорослих, оскільки вони значно раніше переймають повне емоційно-позитивне ставлення, ніж починають засвоювати знання.

З вихованцями 6-7 року життя вчити назви видатних місць рідного міста, в якому вони мешкають, як називається столиця країни – Київ. Діти повинні знати, що наша країна велика, гарна: в ній є ліси, поля, гори, ріки та моря. Розповідати, що вирощують на полях, в садах, на фермах та що з усього цього виготовляють.

Доброю традицією стане проведення народних свят та обрядів використовуючи різну тематику: «Заспіваймо пісню», «Різдвяні свята», «Хата моя, біла хата», «Заспіваймо колискову» тощо. А також ознайомлення з видатними людьми нашої країни: Тарасом Шевченко, Лесею Українкою, Богданом Хмельницьким, Іваном Франко та іншими.

В час розквіту комп'ютерних технологій доцільно використовувати і їх. Це зацікавлює дітей і привертає увагу. Це можуть бути:

- перегляди родинних фото, святкових ранків,
- віртуальні екскурсії різними пам'ятними містами нашої країни;
- віртуальні екскурсії музеями міста та країни;
- прослуховування фольклорної музики, сучасних українських дитячих пісень;
- різноманітні презентації та відео на патріотичну тематику;
- перегляд та створення власних мультфільми тощо.

На офіційному сайті нашого закладу створено віртуальну бібліотеку з посиланнями на відео контент, який варто використовувати з роботі з дітьми.

[Посилання на віртуальну бібліотеку для дітей.](#)

Перелік мультфільмів і відео-презентацій спрямованих на патріотичне виховання:

1. Це наше і це твоє. Співочі тераси.
(<https://www.youtube.com/watch?v=cutjKT8de4&index=2&list=PLmMdc5EtRgSgzRIIdOn6yvSu4coKy6Ofqt>)
2. Це наше і це твоє. Рамкові вулики
(<https://www.youtube.com/watch?v=tbS18WPsrPg&list=PLmMdc5EtRgSgzRIIdOn6yvSu4coKy6Ofqt&index=3>)
3. Це наше і це твоє. Чернозем.
(<https://www.youtube.com/watch?v=813bkI4OeC8&list=PLmMdc5EtRgSgzRIIdOn6yvSu4coKy6Ofqt&index=7>)
4. Це наше і це твоє. Трембіта.
(<https://www.youtube.com/watch?v=813bkI4OeC8&list=PLmMdc5EtRgSgzRIIdOn6yvSu4coKy6Ofqt&index=7>)
5. Це наше і це твоє. Різдвяні традиції. Щедрик
(<https://www.youtube.com/watch?v=kkaAQxi3LcE&index=8&list=PLmMdc5EtRgSgzRIIdOn6yvSu4coKy6Ofqt>)
6. Це наше і це твоє. Різдвяні традиції. Колядки.
(<https://www.youtube.com/watch?v=K4GIUXQKCx0&index=9&list=PLmMdc5EtRgSgzRIIdOn6yvSu4coKy6Ofqt>)
7. Це наше і це твоє. Мапа.
(https://www.youtube.com/watch?v=bnbU3_165HI&index=14&list=PLmMdc5EtRgSgzRIIdOn6yvSu4coKy6Ofqt)
8. Це наше і це твоє. Мрія.(<https://www.youtube.com/watch?v=tWwzx06-uJc&list=PLmMdc5EtRgSgzRIIdOn6yvSu4coKy6Ofqt&index=16>)
9. Це наше і це твоє. Особлива червона фарба - наша!
(<https://www.youtube.com/watch?v=JgdJ0eseLvo>)

10. Вивчаємо Україну - пізнавальна добірка про Україну
(<https://www.youtube.com/watch?v=0АНUАUбO-8E&t=217s>)
11. День захисника України - історія свята
(<https://www.youtube.com/watch?v=uouStb1p5t8>)
12. УКРАЇНА МОЯ БАТЬКІВЩИНА Відеопрезентація
(<https://www.youtube.com/watch?v=kHCJVzfJWw8>)
13. Цікаві факти про Україну! (<https://www.youtube.com/watch?v=hDb9WxPs5TA>)
14. КАЗКА ПРО УКРАЇНУ ЛЕСІ БЕРЕСТ
(<https://www.youtube.com/watch?v=zApKGYteVE8>)
15. Патріотичний мультик. "Мультишка" - Слово української дитини!!!
(<https://www.youtube.com/watch?v=Fgk1LREdYWY>)
16. "Діти України" Світлана Весна (<https://www.youtube.com/watch?v=f8gPUJ7tHN4>)
17. Рідна Україна - пісня про батьківщину - З любов'ю до дітей(<https://www.youtube.com/watch?v=YEpa9zC-Pcc>)
18. А ви добре знаєте Харків? Рекорди Харкова (<https://youtu.be/cPs3AeBotxQ>)

Україномовні youtube канали для використання на заняттях:

1. Novator film.(<https://www.youtube.com/channel/UCxoYPE9xzgnvBfqPvKh02xg>)
2. З любов'ю до дітей. (<https://www.youtube.com/user/SonechkoProject>)
3. Телеканал ПЛЮСПЛЮС .(<https://www.youtube.com/user/plusplustv>)
4. Телекомпанія Малятко ТВ. (<https://www.youtube.com/user/malyatkovt>)
5. MOREМАМІА Дитячий Канал. (<https://www.youtube.com/watch?v=r-fJdPWxWEQ>)
6. Ладоньки-Ладоньки - мультики українською мовою.
(https://www.youtube.com/watch?v=25sB_U3iAjA)
7. Освіта дитини XXI століття MagneticOne Org.
(<https://www.youtube.com/channel/UCYEA0vxmjI8FynI4QRqf64g>)
8. Хмаринка. (<https://www.youtube.com/channel/UCJxASeKF6JH1eDJn3zBK31Q>)
9. Анімаційна студія Мультишка.
(<https://www.youtube.com/channel/UCreix8YFXSIIvHTQeLZCSfQ>)

